

דברי משיח

היתשינ

התוועדות ש"פ שמיני, כ"ו ניסן, מבה"ח אייר

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומייד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומייד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

„לאלתר לגאולה“ ו"הנה זה משיח בא“

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מייד ממ"ש ממש!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' שמיני – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ שמיני, כ"ו ניסן, מבה"ח אייר ה'תשנ"ג – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשנ"ג".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, כ"ז ניסן ה'תשנ"ג (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנו ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוהו בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנשי והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תשנ"ג), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
אסרו חה"פ, ה'תשע"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות ה"ר"ד" ש"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה", וה"תוכן קצר ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק", וכן פרטים מרשימה פרטית של הרה"ת ר' אברהם שי מאן (המתפרסמים כאן לראשונה). לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תש"ג ח"ב ע' 404 ואילך).

(2) היומן נערך ע"פ יומן "פאקס א שיחה" וגיליון "בית חיינו" ש"ל בשעתו, ויומן פרטי של הרה"ת ר' ש.ז.ה. שי (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

אויבערשטער העלפן ס'זאל מקויים ווערן די נקודה פון דער הפטרה, אַז ס'קומט 'יצא חוטר מגזע ישי', און וועט קומען גלייך די גאולה האמיתית והשלימה".

הנ"ל: אמן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "און נאכאמאל – וועט איר זען אַרויסנעמען אַ נקודה בנוגע למעשה בפועל, וואָס איז אַיך צוגעקומען פון דעם פאַרבריינגען באחרון של פסח".

הנ"ל עשה שוב תנועה בידו, ושאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך, בעשותו תנועה דומה בב' ידיו הק'): "מאכן מיט די הענט, איז – ניט דאָס מיינט מען...".

(7) = "אין לך נקודות, אין לך כי אם הרבה דיבורים?... שהקב"ה יעזור שתקויים הנקודה של הפטרה, שבא 'יצא חוטר מגזע ישי', ותבוא מיד הגאולה האמיתית והשלימה".

(8) = "ו[ב]פעם נוספת – תדאג להפיק נקודה בנוגע למעשה בפועל, מה היתוסף אצלך מההתוועדות באחש"פ".

(9) = "לעשות עם הידים, הנה – לא לזה הכוונה...".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאַל ער האָבן אריכות ימים ושנים טובות. ער האָט אַ ברכה פון דעם שווער אַז ער זאַל מאריך ימים ושנים זיין, וועט דאָס זיכער מקויים ווערן", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "דאָס וועט איר אָפגעבן אויף צדקה פאַר עם".

• א' אמר שהי' באחש"פ אצל האדמו"ר מרימניץ שליט"א, והי' "טיש" מופלא מאוד ("אַ מורא'דיקע טיש") כפי שהרבה זמן לא הי', והאדמו"ר ממש התרגש ובכה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס איז געווען דער נקודה?".

הנ"ל עשה תנועה בידו ולא השיב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "איר האָט ניט קיין נקודות, איר האָט מערניט ווי אַסאך דיבורים?... זאַל דער

(4) = "שתהי' לו אריכות ימים ושנים טובות. יש לו ברכה מחותני שהוא יאריך ימים ושנים, זה בודאי יתקיים".

(5) = "זה תתני לצדקה בשבילי".

(6) = "מה היתה הנקודה [שדובר עליי]?".

משיח צדקנו, ואז יפטרו כל הבעיות באופן הכי טוב ובדרכי שלום."

הנ"ל: אמן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך): "בזה מסכימים כל המפלגות!"

• אחת הציגה את אחיינה באומרה שהוא מאלמא אטא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א (ברוסית): "אלמא אטא? אתה מדבר רוסית?"

הנ"ל: כן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שיהי' בשעה טובה לכל היהודים שם. שיהיו בשורות טובות מכל אלו שגרים שם בינתיים, עד שיבוא משיח, שאז ניפגש כולנו בארץ ישראל."

אח"כ שאלו כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יש לך חדשות בנוגע לציונו של אבי שם?"

הנ"ל: כן, הרב שמטפל בקבר אמר לי לבוא ולשאול האם יש לרבי בקשות מיוחדות בקשר לאופן הטיפול בקבר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "כפי שנמסר לי, הוא עושה את מה שצריך לעשות, ואני מצפה שהוא ימשיך לעשות אותו דבר שם. שהשי"ת יעזור לו בכל המצטרך, ונתן לו דולר נוסף באומרו: "זה בשבילו במיוחד" (וחזר על זה שוב), ופנה לאשתו של הנ"ל ושאל: "את האשה?"

הם השיבו בחיוב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה שני דולרים באומרו: "זה בשבילך בתור אשתו, לעזור לו בכל הדברים הטובים, בכל מה שהוא עושה."

• הרחיק הציג אשה העובדת ברדיו הלאומי-ציבורי ("נאשינעל פאבליק רידיא"), ובירכה כ"ק אדמו"ר שליט"א

(באנגלית): "השי"ת יברך אותך שתהי' לך הצלחה טובה, וללכת מחיל אל חיל, להפיץ רק בשורות טובות אודות יהודים ואודות כל פעולותיהם, ולעשות זאת לשנים ארוכות ושמחות. וכשיבוא משיח, אז הוא יפטור אותך ממאמציך בזה, אבל עד אז – יש לך את זה על הכתפים שלך. השי"ת יברך אותך", ונתן לה דולר נוסף באומרו: "זה מנה כפולה של ברכות."

• א' אמר שע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בדק את התפילין והמזוזות שלו, ונמצאו כשרות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "מ'האט גארניט געפונען?! ס'איז אַ סימן אַז מ'האט ניט בודק געווען כדרוש! אויב מ'האט גארניט געפונען, ניט אין די תפילין און ניט אין די מזוזות, צריכים לברר עוד הפעם אצל סופר! בשורות טובות!"

• אשה אחת ביקשה ברכה עבור ח.ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וועלכע ח.ל.?"

הנ"ל: "מ'אשל אברהם" (בית אבות בויליאמסבורג).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "וואָס האָסטו צוטאָן מיט עס?"

הנ"ל אמרה שביקרה אצלו, והוא ביקש ממנה שכשתבקר אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א – תבקש עבורו ברכה.

(1) = "לא מצאו שום דבר! זהו סימן שלא בדקו כדרוש! אם לא מצאו שום דבר, לא בתפילין ולא במזוזות, צריכים לברר עוד הפעם אצל סופר! בשו"ט."

(2) = "איזה ח.ל.?"

(3) = "מה העסק שלך איתו?"

בס"ד. התוועדות ש"פ שמיני, כ"ו ניסן, מבה"ח אייר ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

– שיחה א' –

[אחרי שברך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין ניגנו "מצאתי דוד עבדי".]

א. ידוע ומפורסם ענין תקנת לימוד שיעור רמב"ם היומי¹ – מנהג שהולך ומתפשט.

בשיעורים דימים אלו ברמב"ם (ע"פ החלוקה של שלושה פרקים בכל יום), לומדים אודות עניני בית המקדש. וזה נוגע גם לפועל, ובמיוחד בזמן זה, כיון שאחכה לו בכל יום שיבוא² – ביאת משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, ואז תתחיל מיד גם העבודה בבית הבחירה (בית המקדש השלישי) עם כל הפרטים השייכים לזה (המבוארים בהלכות אלו). וכפי שיהי' תיכף ומיד בעת הגאולה, מבלי צורך להמתין כו' – שהרי בית המקדש השלישי נמצא בנוי ומשוכלל למעלה, והוא צריך רק לרדת מלמעלה למטה³ בביאת משיח צדקנו.

והנה, בעבודת בית המקדש ישנם ריבוי ענינים, וביניהם ענין כללי, והוא – מצות שמירת המקדש, וכפי שמאריך הרמב"ם בפרק האחרון⁴ של הלכות בית הבחירה (בהשעור דיום זה).

ובזה מודגש בפרטיות ענין הנ"ל, שהרי שמירת המקדש שייכת תיכף ומיד ברגע הראשון דירידת בית המקדש השלישי למטה. דבנוגע לשאר העבודות שבבית המקדש, הרי הם תלויים במן הגאולה (אם תהי' בתחילת היום, או באמצע היום, או בזמן זה – קודם תפילת מנחה וכו'), שהרי בכל זמן ישנן עבודות מסוימות המיוחדות לזמן ההוא; משא"כ חיוב שמירת המקדש חלה תיכף בשעת ירידת המקדש, כידוע שלכמה דעות⁵ חיוב השמירה היא במשך כל היום וכל הלילה, ואפילו לשאר הדעות הרי זה במשך חלק גדול מהמעת-לעת – כל שעות הלילה (והרי בכל שעתא ובכל רגע "עבד עבדתי").

ב. והנה, בדין זה דשמירת המקדש – כתב הרמב"ם⁷: "שמירת המקדש מצות עשה, ואע"פ שאין שם פחד מאויבים ולא מליסטים, שאין שמירתו אלא כבוד לו, ומבאר שזהו "מילתא בטעמא": "אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין". וממשיך (בהלכות שלאחרי זה⁸) בביאור פרטי המצוה: "ושמירה זו מצותה כל הלילה,

(4) פ"ח.

(5) נסמנו בלקו"ש ח"ג ע' 56 הערה 11.

(6) ע"פ זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב.

(7) שם ה"א.

(8) ה"ב"ג.

(1) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 229 ואילך. ובכ"מ.

(2) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים – ע"פ

עיקר הי"ב מ"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין

הקדמה לפרק חלק).

(3) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

ר"ד מחלוקת הדולרים

הערביים, אלא כל בני נח – שאין הם מתעמקים למצוא טעמים נסתרים, אלא לוקחים את כל הענינים בפשטות. כשהם רואים שמי שהוא מייצג כמה וכמה יהודים נפגש עם הערביים באופן ידידותי ומנהל עמהם משא ומתן – והם מפרסמים זה לכל הערביים, אפילו הנמצאים ודרים באמריקה – אין הם שואלים לא אותי ולא אותך, ואפילו לא למר שמעון פרס, אלא הם עושים המסקנות, שהם בדרך הפשוט ביותר: שכשנפגשים בידידות, וכשמדברים על דבר החזרת שטחים, ואין שוללים זה מעיקרא על הסף – הרי זה גופא ראי' מוכחת שיש על דבר מה לדבר!".

הנ"ל: זה ודאי. אבל בכל מקרה הנושא של החזרת שטחים יובא להחלטת העם. לא יתכן שיוחלט דבר בלי בחירות או משאל-עם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אתה מדבר על דבר הנסיגה בעצמה, אני מדבר על דבר ההתנהגות של הערביים עם היהודים בירושלים העתיקה עכשיו, וביהודה ושומרון!".

הנ"ל: מצב זה הוא בממשלת הליכוד. כ"ק אדמו"ר שליט"א (בחיוך, כשמצביע על עצמו): "כשמוסרים האחריות שלי למישהו אחר, אין זה אומר שהקב"ה מסכים גם כן שאני פטור מאחריות זו. במילא... וזהו גם בהנוגע אליך, וזהו גם בהנוגע למר שמעון פרס".

הנ"ל לחץ את יד כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר: כל טוב לך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "יהי רצון שלא יהי' על דבר מה להתפלפל, כי יבוא

יום ראשון, כ"ז ניסן

• הריב"ק הציג את האלוף מר שלמה שי' גזית באומרו שהי' ראש המודיעין בארץ ישראל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר באומרו: "ברכה והצלחה" (כרגיל).

הנ"ל: תודה רבה, אני רציתי כמה דקות מכבודך.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "רצית ברכה? מה השם שלך?".

הנ"ל: שלמה גזית.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "ושם האם שלך?".

הנ"ל: צפורה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "צפורה. נו, אזי תהי' בשורות טובות, והצלחה רבה. אע"פ שבאופן רשמי אינך במשרה ההיא, אבל בנוגע לתועלת בהענינים, כיון שאתה מומחה בהענינים, בודאי תמצא אופן להשפיע עליהם שילכו בדרך הנכון לשלימות העם ולשלימות הארץ, וזה תלוי בשלימות התורה".

הנ"ל: ברצוני לומר רק שני משפטים: אני אינני ולא הייתי אף פעם איש מפלגה, אבל אני מכיר היום את כל הראשים של מפלגת העבודה, והם חרדים לבטחון עם ישראל לא פחות מכל אחד אחר, ובכל מקרה אין כל סכנה. אין כל יסוד לידיעה שיש הסכם בין פרס ומפלגת העבודה לבין ערפאת או הפלשתינאים, זה לא נכון, זה שקר וכזב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אתה בודאי יודע טבע הערביים – וזה לא רק טבע

והשומרים הם הכהנים והלוויים שנאמר⁹ אתה ובניך איתך לפני אוהל העדות וכו' . . . ואם ביטלו שמירה עברו בלא תעשה, שנאמר¹⁰ ושמרתם את משמרת הקודש, ולשון שמירה אזהרה היא, הא למדת ששמירתו מצות עשה, וביטול שמירתו מצות לא תעשה" (וממשיך לבאר¹¹ מקומות השמירה – "הכהנים בג' מקומות והלוויים בכ"א מקום" וכו'; ולהעיר שענין זה נלמד ממ"ש לשון שמירה ג"פ ("שומרים משמרת . . . למשמרת"¹²), וזה קשור במיוחד לשבת, שהוא ענין ה"משמרת" בזמן, כמ"ש¹³ "ושמרתם את השבת").

ובפשטות, הטעם שהרמב"ם מבאר טעם שמירת המקדש, הוא, דלכאורה – איך אפשר לבטל את הכהנים והלוויים מכל עניניהם וכו' ולחייבם בשמירת המקדש, "אע"פ שאין שם פחד מאויבים ולא מליסטים"? אלא – כי חיוב השמירה היא מצד כבוד המקדש ("אינו דומה כו"). ועד"מ"ש הרמב"ם¹⁴ בנוגע ליראת המקדש, ד"לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שציוה על יראתו", עד"ז הוא בנוגע לכבוד המקדש.

ומכל זה מובן גם גודל הענין דשמירת המקדש, שנוגע לכבודו של הקב"ה [ועד כדי כך, שזה נעשה ע"י אנשים חשובים – כהנים ולויים (אע"פ שלא צריך שהכהן גדול עצמו ישמור, על אף שנלמד מאהרן ובניו)]. ועד כדי כך, שישנו שקלא וטריא בנוגע לקיום המצוה בזמן הזה¹⁵ (וכדלקמן).

ג. ובזה ישנו דבר פלא – שלא מצינו שיקיימו מצוה זו של שמירת המקדש אחרי חורבן הבית (ובפרט שיש בזה הן מצות עשה והן מצות לית, כנ"ל), שהרי קדושת מקום המקדש עומדת לעולם, כמו שפסק הרמב"ם לפני זה¹⁶ "אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם כמוראו . . . מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם, שאע"פ שחרב בקדושתו עומד"; ובמיוחד ששמירת המקדש היא (לא מפני פחד מאויבים כו', אלא) שמירה של כבוד, שזה שייך גם בזמן שאין בית המקדש קיים. שלכן, יש סברא לומר לכאורה שחיוב השמירה הוא גם בזמן הזה אחרי החורבן, וא"כ מדוע לא מקיימים את המצוה בזמן הזה?

ועד"ז בנוגע לרבותינו נשיאינו, שאע"פ שידוע ומפורסם גודל ההשתדלות שלהם לעזור ולחזק בכל עניני יישוב ארץ הקודש, כמו בייסוד "כולל חב"ד" ע"י רבינו הזקן וכיו"ב, וכן בשליחת ריבוי אגרות קודש¹⁷ אודות גודל נחיצות הענין לסייע ולתת עבור צדקת ארץ ישראל (גם במצב של "צוק העיתים" שהי' בימים ההם, וכמ"ש באגרות

(9) קרח יח, ב.

(10) שם, ה.

(11) ה"ד.

(12) במדבר ג, לח. תמיד כו, סע"א.

(13) תשא לא, יד.

(14) שם פ"ז ה"א.

(15) בכ"ז – ראה גם לקו"ש שם ואילך.

(16) פ"ז ה"ז.

(17) ראה אגה"ק ס"ד; ס"ח. אגרות-קודש אדמו"ר

הזקן ח"א (קה"ת, תשמ"מ. תשמ"ז) ס"א; ס"ג ג"ה (ע' ג"ד; ע' ו ואילך). ועוד.

ישראל שלכ"א מהם יש חלק בעולם הבא, וחלק זה של עולם התחי' לא קשור עם עבודה אלא לכ"א יש את זה מצד עצמו (ורק החלק של גן עדן קשור עם עבודה, אלא דמכיון ש"לא ידח ממנו נידח" אזי יש לכ"א גם חלק בגן עדן), ויתירה מזו – "מעשה ידי להתפאר", היינו שהקב"ה מתפאר בבני ישראל.

בהמשך אמר שכאשר הולכים "להקהיל קהילות בשבת", צריכים להכריז על משנה זו שבה מדובר על מעלתן של בני ישראל בכל האמור לעיל.

אחרי שיחה זו ניגנו "לכתחילה אריבער", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בשתי ידיו הק' לסירוגין. בתנועה הידועה הניף את ידו השמאלית הק' כמה פעמים, וחזרו עליו שבע פעמים.²

בשיחה ג' עורר שבתחילת זמן הקיץ על כ"א לדאוג שחבריו ומכריו וכו' ירשמו את ילדיהם למחנה קיץ החדור ברוח של קדושה וכו' (ומה טוב שה"קעמפ" יהי לכל שעות היום והלילה, ובאם אי אפשר – עכ"פ שיתפוס חלק חשוב משעות היום). ופעולה זו חשובה ביותר, מכיון שפועלת על כל המשך חייו של התלמיד, ועל בניו ובני בניו וכו'.

בהמשך דיבר על כמה ענינים מפרשת שמיני: התחלתה בענין חנוכת המשכן, המשכה "ותצא אש מלפני ה'", וסופה בענין מאכלות המותרים והאסורים.

(2) ע"פ א' הימנים עודד בראשו הק' שמונה פעמים.

אחרי שיחה זו ניגנו "אנא עבדא" (שהוזכר לקראת סיום השיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לכל הכיוונים וכן ענה לקהל "לחיים". באמצע הורה לר' שלום בער שי' גנזבורג ולר' יעקב יהודה שי' העכט לומר "לחיים".

בשיחה ד' הזכיר אודות חלוקת המשקה, ואיחל שמשיח צדקנו יבוא עוד לפני שיגיע זמןן של פעולות אלו.

אחרי שיחה זו התקיימה חלוקת המשקה. המזכיר העמיד שבעה קנקנים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מכל קנקן לגביעו ומגביעו לקנקן.

בסיום החלוקה וההכרזות, התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל (בניגון זה לא עודד).

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה (לא הורה לנגן "שיבנה"; החזן ר' משה שי' טלישבסקי לא נכח).

כשרצה המשב"ק ר' דובער שי' יוניק להגיש לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הספל והקערה לנטילת ידיו הק' למנחה, לא הצליח לפתוח את דלת הארון הנמצא בשולחן (שבו נמצאים המים והספל והקערה והמגבת), ומיד הגיש א' מהקהל בקבוק גדול (כמו של סודה) עם מים וכ"ק אדמו"ר שליט"א נטל את ידיו הק' בכוס פלסטיק, וניגבן במפית נייר (מהמפיות שעל השולחן). בשעת מעשה (כשראה שצריך לשפוך את המים על הרצפה) עשה בראשו הק' תנועת ביטול.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40.

קודש אחרות¹⁸ שיקחו הלוואות גדולות ויפרעו אותן לכשירחיב להם ולאט-לאט), ובכל זאת לא מצינו שיעשו משהו (או יכתבו באגרותיהם) גם בנוגע לשמירת מקום המקדש!

מצינו אמנם בדורות הקודמים אחד שכתב חיבור שלם (הנקרא "משכנות לאביר יעקב"¹⁹) עם שקלא וטריא ארוכה בזה, ומסקנת המחבר היא שישנו חיוב לקיים מצות שמירת המקדש גם בזמן הזה, וידוע גם ההשתדלות שלו בקיום מצוה זו בפועל²⁰; וגם לשאר הדעות (שאין חיוב שמירה בזמן הזה), הרי יש שקלא וטריא וכו' בדבר.

ולפי סברא זו צריך ביאור – מהו הטעם שלא מצינו קיום מצוה זו ע"י בני ישראל, ולא נתקבל ענין זה אצל כל גדולי ישראל (הן אלו שבגולה, ואפילו אלו שגרו בארץ הקודש, ואפילו בירושלים, ובסמיכות לכותל המערבי, שריד בית מקדשנו) במשך כל הדורות כולם?

ד. ונראה לומר בפשטות הטעם שלא קיימו מצות שמירת המקדש, כי במשך שנים רבות זה הי' קשור עם סכנת נפשות, מצד שונאי ישראל שלא היו מניחים לבני ישראל לשמור שמירה של כבוד על בית מקדשם, ופיקוח נפש דוחה כל התורה כולה²¹, ולכן "כיון דאידיחי אידחי"²².

ואם תמצי לומר – לא מיבעי בזמן החורבן ובדורות שלאחריו, אלא גם בדורות שלאחרי זה כששלטה בארץ ישראל מלכות של חסד, ויכלו לקיים את השמירה על בית המקדש בהסכמת המלכות, ויתירה מזו – בזמן שירד ישראל תקיפה (ועושים הסכם של שלום עם אומות העולם) – הרי זה רק מצד כללות המלכות, אבל אעפ"כ עדיין ישנו החשש שיהיו יחידים משונאי ישראל שיתנכללו לבני ישראל על כך (גם בזמן שהי' שקט בעולם, וגם באותו שטח), שהרי אי אפשר לדעת מה יפול בראשו של הגוי ("קען מען ניט וויסן וואָס וועט אַרײַנפאַלן אין דעם גוי'ס קאַפּ")...

וכמארז"ל²³ "הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב", ובמיוחד הצאצאים של אותם גוים שהחריבו את בית המקדש! וכך נמשך במשך כל הדורות, כי בן יורש את אביו, ובפרט שהאב גם "מחנך" את הבן בדרך זה, וממילא הם קיבלו מהם גם את השנאה לבני ישראל (ובפרט שראו את הוריהם מתנהגים כך בפועל).

והרי אפילו סכנת יחיד דוחה את כל התורה, ועאכו"כ שהסכנה אינה רק לו, אלא גם לדודו ובן-דודו ("צו זיין פעטער און זיין שוועסטערקינד")!

ה. אבל עדיין צריך ביאור בזה, שאמנם מפני סיבות שונות אין חיוב לקיים מצוה זו, בכל זאת לא מצינו כאלו שיהדרו לקיימה (שהרי לכל הדעות הוא ענין של הידור

(18) ראה אנה"ק סט"ז.
 (19) להרה"מ גלבשטיין (הובא בלקו"ש שם ע' 57)
 (20) ע"פ ל' חז"ל – מגילה ה, ריש ע"ב.
 (21) יומא פב, א. ועוד.
 (22) ע"פ ל' חז"ל – מגילה ה, ריש ע"ב.
 (23) ספרי בהעלותך ט, י. הובא בפרש"י וישלח לג, ד.

מצוה). ובפרט בנוגע לרבותינו נשיאינו, שכידוע עסקו בהגשת עזרה לשוב היהודי בארץ הקודש מתוך מסירת נפש ממש, ובכל זאת לא מצינו שיעשו משהו בנוגע לענין זה דשמירת המקדש, ועד"ז לא מצינו גם אצל גדולי ישראל בכל הדורות (כנ"ל).

ומובן שאין שייך לקיים ענין זה בחשאי, כי (אף שישנו סדר עבודה ד"הצנע לכת"²⁴, שזהו כלל גדול בתורה ומצוותי, עם כל המעלות שבזה, מכל מקום) כיון ששמירת המקדש היתה מפני הכבוד, א"כ אין זה יכול להעשות בהצנע (וע"י יחידים), אלא צריך להיות בפרסום הכי גדול ("מיטן גאַנצן טראַסק"), שהרי פרסום הדבר נוגע לעצם ענין השמירה, כמובן בפשטות מהטעם עצמו שצריך להיות ענין השמירה בכלל – ד"אינו דומה פלטרין שאין עליו שומרין (או שיש עליו שומרין בחשאי) לפלטרין שיש עליו שומרין (בפרסום) וכו'. ואת זה לא מצינו במשך כל הדורות, לא אחרי חורבן הבית הראשון, ולא אחרי חורבן הבית השני, ועד לימינו אלו.

ובפרט בדורנו זה, ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", ותיכף ומיד ממש באה הגאולה, והנה הנה בא משיח ("אַט אַט קומט משיח"), ונבנה בית המקדש השלישי, וא"כ תיכף ומיד יצטרכו לקיים את מצות שמירת המקדש. ומכיון שכן – ה' מתאים לכאורה, שתיכף ומיד בעת ירידת המקדש למטה בהר הבית – יהיו עומדים שומרים מוכנים לשמירת המקדש בפועל! ואיך מתאים שמיד בעת ירידת בית המקדש (שאינו ידוע בבירור באיזה רגע זה יהי'), יצטרכו ללכת לחפש את השומר ("וועט מען גיין זוכן דעם שומר")!?

ושאלה זו מתעוררת גם אצל ילד קטן – שרואה שבבית הכנסת שבו הוא מתפלל ישנו שומר בכל שעות היום והלילה; ואילו במקום בית מקדשנו אין שומרים!

זאת ועוד: לא מצינו אפילו שיעשו איזה זכר למצוה זו, כמו שמצינו בנוגע לכו"כ עניינים שהם "זכר למקדש"²⁵. ואע"פ שחיוב השמירה הוא בכל יום, ועד שישנן דעות שהשמירה צריכה להיות במשך כל היום כולו, ביום ובלילה (כנ"ל ס"א), מכל מקום היו צריכים לעשות עכ"פ זכר למצוה זו (כמובן שהמדובר במקומות המותרים, שהרי "כולנו טמאי מתים"²⁶, בזמנים מיוחדים כמו (בשבטות או) בימים טובים, בזמן שכל בני ישראל עולים לרגל, כידוע שבסמיכות לזמן החורבן המשיכו בני ישראל לעלות לירושלים בשלוש רגלים (כמובא בכמה מקומות)²⁷).

ולהוסיף, שגם אלו שהיום משתדלים בעניני ארץ הקודש – אם יאמרו להם אודות ענין זה, לא יעזרו לזה וכו'.

24) מיכה ו, ח.

25) ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך ביהמ"ק ס"י (כרך ג ע' רמרמא). וש"נ.

26) יראים ששכ"ה (בהשלם – סרע"ז). רב"ז הל' ככורים פ"ה ה"ט. ב"ח יו"ד ששכ"ב (ד"ה ומ"ש

ובמקומות). מג"א א"ח סתקס"א סק"ב. שו"ע אדה"ז א"ח סצ"ד ס"א. ובכ"מ.

27) בהנחה: בשולחן ערוך. ובהנחה אחרת: בתשובות הגאונים. וראה שהש"ר פ"ד, ב. ר"ן ד"ה ואיכא – תענית י, א (ב, א בדפי הרי"ף). שו"ת חת"ס יו"ד סל"ג. ועוד.

יומן

משיח" ונבנה בית המקדש תיכף ומיד, והרי אין יודעים בדיוק הרגע שיבוא, וממילא צריך לדאוג שיהי' שומר מוכן מראש (ולא יצטרכו לחפש שומר אח"כ).

בהמשך ביאר את ענין שמירת המקדש בעבודה רוחנית – ב"בית המקדש" שבלב כאו"א מישראל.

אחרי שיחה זו (שהיתה ארוכה יחסית) ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה", ומיד עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בחוזק ב"ב' ידיו הק' לסירוגין לכל הכיוונים בתנועות עזות, ומידי פעם בתנועות סיבוביות. באמצע' הורה בתנועה מיוחדת לר' עמנואל ש' שוחאט (שישב ממול) לומר "לחיים" על כוס גדולה, ומיד החל לסובב את שתי ידיו הק' בעוז, באופן שכבר לא הי' זמן רב, ואח"כ המשיך להניפן לסירוגין. באמצע החל לפתע למחוא כפיו הק' באופן מפליא. לאחר שהנ"ל אמר "לחיים" – הביט עליו כ"ק אדמו"ר שליט"א עד ששתה את הכוס כשמחייך אליו כל הזמן, וכשסיים – מחא כ"ק אדמו"ר שליט"א כפים לכיוונו במספר מחיאות קצרות ומהירות (כמו לאות תשואה), בחיוך רחב. אח"כ החל באמירת השיחה.

את שיחה ב' פתח ב"ענין המיוחד" – ואח"כ חזר ואמר שזהו "מהענינים המיוחדים" – בשבת זו, שבה מתחילים אמירת פרקי אבות, ובהקדמה לזה אומרים את המשנה "כל ישראל וכו'". כ"ק אדמו"ר שליט"א התעכב באריכות על המשנה, המתארת את מעלתם של

1) ע"פ א' היומנים הי' זה באמצע מחיאות הכפים.

• יום שבת קודש פ' שמיני, כ"ו ניסן, מבה"ח אייר •

להתוועדות ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:35 לערך.

אחרי שבירך על היין ניגנו כרגיל את הניגון החדש על המילים (ממזמור פ"ט) "כרתי ברית וגו'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק', וכן ניגן כמה פעמים עם הקהל – בעיקר כשניגנו את המילים "מצאתי דוד עבדי גו'". באמצע הניף את ידו השמאלית הק' כמה פעמים לכיוון הפירמידה המערבית.

בשיחה א' התעכב באריכות על ההלכה הנלמדת בשיעור היומי (רפ"ח מהלכות בית הבחירה) שיש מצות עשה ומצות ל"ת של שמירת המקדש – לא מפני פחד מאויבים וכו' אלא מפני כבוד המקדש, ואמר שלפי זה היתה צ"ל שמירת המקדש גם כשבית המקדש חרב, כיון שמ"מ "בקדושתן הן עומדים", וא"כ צריך ביאור מדוע לא מצינו אצל גדולי ישראל בכל הדורות, ובפרט אצל רבותינו נשיאינו (שדאגו במיוחד לשוב ארץ ישראל וכו'), שידאגו לשמירת בית המקדש.

וביאור הטעם לכך בפשטות – כיון שענין זה הי' קשור עם סכנת נפשות, שהרי הלכה ש"עשו שונא ליעקב". אבל מ"מ עדיין צריך ביאור, שהרי רבותינו נשיאינו קיימו במסירת נפש כו"כ עניינים, וגם בנוגע ליישוב הארץ, וא"כ מדוע לא דאגו שעכ"פ בזמנים מסוגלים תהי' שמירה על בית המקדש? ובפרט שהנה הנה משיח בא" ("אַט אַט קומט

ה' לי בן אחר¹³⁹, ו"יצחק" על שם "כל השומע יצחק ליי¹⁴⁰; וכמו שאמרנו בההפטרה באחרון של פסח ו"הי' ביום ההוא יוסיף אדני-שנית ידו לקנות את שאר עמו גו' ומאיי הים¹⁰⁰ – חצי כדור התחתון¹⁴¹, ומשאר שבעת המקומות.

והקב"ה מלקט את כאו"א מישראל בעצמו; ואין זה "היפך כבודו", אלא אדרבה – זהו כבודו של הקב"ה, שהרי הם "מעשה ידי להתפאר" – שהקב"ה מתפאר עם כל יהודי ("אז דער אויבערשטער ברימט זיך מיט יעדער איד").

ו"לא עיכבן אפילו כהרף עיין", תיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו "אנא עבדא"].

– שיחה ד' –

יד. רגיל גם בהתוועדות בכל שבת, שאלו שהכינו קנקני משקה "המשמח¹⁴² עבור התוועדויות שונות יעלו למעלה ויכריזו במה המדובר, ויזמינו את המסובים להשתתף, כדי שמהם יראו וכן יעשו רבים, להחליט החלטות טובות.

ויהי רצון – והוא העיקר – שעוד לפני עריכת ההתוועדויות או כל שאר פעולות טובות אלו בפועל ממש, כבר יבוא משיח צדקנו, וממילא יהיו כל הענינים בתכלית השלימות וביתר שאת, תיכף ומיד ממש, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עיין".

[אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40 לערך].

(139) ריצא ל, כד.
(140) וירא כא, ו.
(141) ראה שיחת ליל ד' דחה"ס (לעיל ח"א ע' 111).
וש"נ.
(142) ס' שופטים ט, יג.

הוספה:

צילום כתי"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א – כנראה שייך להתוועדות זו

[עד"ז גם בנוגע לשמן המשחה שהי' במקדש, כמ"ש הרמב"ם בהלכות שלאחרי זה – הלכות כלי המקדש והעובדים בו (וגם בחשבון המצוות קודם ההלכות). וכפי שפותח את ההלכות: "מצות עשה לעשות שמן המשחה שיהי' מוכן לדברים שצריכין משיחה בו וכו'", שזה נעשה ע"י משה רבינו ואח"כ לא נעשה עוד פעם, ולא מצינו שיעשו איזה זכר לענין זה (אע"פ שיש בזה מצות ל"ת ד"במתכונתה לא תעשו²⁸, וכן מצות עשה כנ"ל), בגשמיות או ברוחניות²⁹; אבל לאידך מצינו שאותו שמן המשחה שעשה משה רבינו קיים עד היום הזה "במטמוניות עמוקות ועקלקלות" שבנה שלמה המלך³⁰].

ולכאורה הי' אפשר למצוא פתרון גם לענין הסכנת-נפשות שבדבר – עי"ז שהיו מסדרים השמירה במקומות ואופנים מסויימים וכו' (ועכ"פ בזמנים מסוגלים כו'), או שתהי' שמירה על השומר, שאז אין שום חשש!

והפלא היותר גדול הוא, שזה הי' "על סדר היום" ד"מאן מלכי רבנן³¹, ומדוע לא עשו בזה דבר? ואע"פ שהשמירה צריכה להיות ע"י אנשים חשובים – כהנים ולויים (כנ"ל ס"ב), הרי בזמננו יתכן שיהי' מספיק ישראלים, ואפילו גרים (אע"פ שבנוגע לנישואין אינו דומה גר לישראל), ואפילו "גר אשר בשעריך³² – גר תושב³³, כמדובר פעם בארוכה. וידועה השאלה – האם כשאין כהנים ולויים, יכולה שמירת המקדש להיות ע"י ישראלים וכו'.

וכרגיל בכגון דא – את המשך הדיון והשקלא-וטריא בזה נשאר לעיונם של המשתתפים בהתוועדות, בבחי' "תן לחכם ויחכם עוד³⁴".

[ובודאי יערכו גם "סיום" הרמב"ם על הלכות אלו; ובפרט שישנו משהו שלקח על עצמו להתעסק בעריכת "חגיגת סיום" אחרי סיום לימוד כל הלכות וכל ספר ברמב"ם, ויתעסק בזה גם להבא³⁵].

ו. במה דברים אמורים כל השקלא וטריא הנ"ל – בנוגע למצות שמירת המקדש בגשמיות במקום המקדש בהר הבית³⁶. אבל מובן שבכל אופן אין זה גורע כלל מקיום הענין דשמירת המקדש בעבודה רוחנית, ב"בית המקדש" שברוחניות בלבו פנימה של כאו"א מישראל, שבזה ישנו חיוב בכל הזמנים ובכל המקומות.

(28) תשא ל, לו.

(29) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סו"ו. ושם: ומה שאין עתה העבודה דשמן המשחה – מובן, כי זה שייך למשה רבינו, ומובא גם בהלכה שלא עושים עוד אחד, אבל מובן שברוחניות ישנו גם שמן המשחה.
(30) ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ד ה"א.
(31) גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב (ברע"מ).
(32) פ' ראה יד, כא.
(33) פרש"י עה"פ.

(34) משלי ט, ט.
(35) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן סוסי"ב, בהמשך להמוזכר שם אודות לימוד הרמב"ם.
(36) בא' ההנחות נרשם כאן: וגם בזה – המדובר לעיל הוא רק לשקלא וטריא ולא בנוגע לפועל, שבפועל נראה מהנהגת רבותינו נשיאינו וגדולי ישראל שלא קיבלו דעת היחיד הנ"ל שצריכה להיות שמירת המקדש גם בזמן הזה. וברשימת א' הת' מחק תיבות הנ"ל "וילא . . . הזה", וכתב: מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' נראה שרוצה (ויכולים) שיעשו כן בפועל.

ובתפילות יו"ט (כולל בחג הפסח שממנו אזלינו) אמרו גם¹²⁴ "ויתקיים בנו מקרא שכתוב¹²⁵ ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'" (שזה קאי על משיח צדקנו, וכפי שקוראים גם בהפטרות אחרון של פסח, העוסקת כולה במלך המשיח¹²⁶) – כפי שנתפשט המנהג בכל תפוצות ישראל לומר פסוקים אלו בנוסח התפילה דיו"ט ע"י כאו"א מישראל.

ולאחר תפילת משה ואהרן הי' "וירא כבוד ה' אל כל העם"¹⁰³, ואח"כ – "ותצא אש מלפני ה'¹²⁷, וכמאחז"ל¹²⁸ "האש של מעלה. . אינה אוכלת", ואדרבה – אש של מעלה מלהיבה ומגדילה את ה"אש תמיד" הנמצא אצל כל יהודי בלבו פנימה (בפנימיות וחיצוניות הלב)¹²⁹, כהוראה מפרשת צו¹³⁰ "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", וביחד עם זה יש בזה המעלה שזה דולק "כל הלילה עד בוקר"¹³¹ – המעלה דאתכפיא ואתהפכא, ועד שמהפכים את הלילה לבוקר – "לילה כיום יאיר"¹³².

ועד שבאים לסיום פרשת שמיני, העוסק גם בעניני דברים הנאכלין ("אשר תאכלו"¹³³) ושאינם נאכלין ("לא תאכלו"¹³⁴), ע"ד כללות החילוק בין מצוות עשה ול"ת, החל מ"אנכי" ו"לא יהי' לך" – הן העבודה באופן חיובי ("אשר תאכלו") והן העבודה באופן דשלילה ("לא תאכלו"), שענינם הוא מעלת העבודה דאתכפיא ואתהפכא, שמפני גודל מעלתה תהי' גם לעתיד לבוא¹³⁵, שהרי גם אז יהיו מצוות ל"ת – אע"פ שאז "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"¹³⁶ [ע"ד מ"ש הרמב"ם¹³⁷ בנוגע למצוות מחיית עמלק לעתיד לבוא, באופן דאילו יצויר שתהי' אפשרות כזו, היו מקיימים זאת].

ואז זוכים לשלימות העבודה ד"אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא"¹²⁰, בכירור כל עולם הזה הגשמי, התחתון שאין תחתון למטה הימנו, ועושים ממנו דירה לו יתברך בתחתונים – לעצמותו ומהותו ית', כשם שבדירה נמצא האדם בכל עצמותו¹³⁸, ועאכו"כ כל נכסיו ושאר עניניו.

ויהי רצון, שיתגלה בפועל ש"הקיצו ורננו שוכני עפר", ו"משה ואהרן עמהם", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בראשנו, וכולם מוכנים לקבל פני משיח צדקנו בבית הכנסת ובית המדרש של נשיא דורנו. ובפרט כמדובר הרמז בשמותיו – "יוסף" על שם "יוסף

וכמדובר פעמים רבות בארוכה³⁷ אודות הענין שכל אחד מישראל, האנשים והנשים והטף, צריך לעשות בלבו פנימה, ובביתו (או חדרו) הפרטי ובכל נכסיו וכו' – משכן ומקדש להקב"ה, וכלשון הכתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"³⁸, "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל"³⁹; וכמדובר כו"כ פעמים על דבר זה בשנים שלפני זה, מתוך "שטרעם" וכו'.

[ומובן שזה שלאחרונה לא מעוררים ועושים "שטרעם" על כך במיוחד בכל הזדמנות, אין זה מפני שיש איזה שינוי או חלישות בהענין ח"ו, אלא פשוט מפני שאין זמן לעורר ("צו שטרעמען") אודות כל הענינים כולם בכל הזדמנות, אבל הענין קיים וישנו בכל התוקף. וסומכים שמצד גודל הפשיטות בחשיבות הענין, יעשו זאת לבד, ואין צורך לחזור על זה בכל פעם שוב ושוב].

ועד"ז בנוגע ל"שמירת המקדש", שעל כל אחד מישראל, אנשים נשים וטף, לשמור על בית מקדשם הפרטי, הן בקיום מצוות עשה והן בשמירת מצוות ל"ת, שזה כולל כל המצוות כולם (ע"ד "אנכי" ו"לא יהי' לך"⁴⁰ שבעשרת הדברות, הכוללים את כל התורה – מצוות עשה ומצוות ל"ת⁴¹, ונאמר⁴² בדיבור אחד⁴³).

וכשם שבבית המקדש "אין שם פחד מאויבים ולא מליסטים", עד"ז מובן גם בבית המקדש הפרטי שאין בו שום חשש לאיזה ענין בלתי רצוי ח"ו, אלא השמירה היא כבוד לבית, להוסיף יוקר וחשיבות בכל עניני בית המקדש הפרטי שלו.

וכך גם ילדים בנוגע לחדרם הפרטי, שהוא חדר של תורה תפילה וצדקה, שיש בו ספרי קודש (חומש וסידור) וקופת צדקה וכיו"ב⁴⁴; ועד שהוא מדגיש את בעלותו של הקב"ה על כל עניניו וחפציו, ע"י שמקדים לכתוב בספריו "לה' הארץ ומלוואה"⁴⁵ (ועכ"פ בר"ת – לה"ו) לפני שחותם את שמו הפרטי, וכיו"ב, כמדובר פעמים רבות בארוכה.

ובכללות – שכל חייו של יהודי, ובכל רגע ורגע, צריכים להיות חדורים עם אלקות וקדושה, שכן "אני נבראתי לשמש את קוני"⁴⁶, החל מרגע קימתו שאז אומר מיד "מודה אני"⁴⁷, ופועל על כל היום, עד שגם "כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁴⁸ ו"בכל דרכיך דעהו"⁴⁹; וכך יכול כל אחד לעשות את כל "כלי המקדש", ואפילו הארון!

37) ראה שיחת ש"פ נח תשמ"ז ס"ו. ובכ"מ.
38) תרומה כה, ח.
39) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם. של"ה סט, א, רא, א. שכה, ב. שכו, ב.
40) יתרו כ, ב"ג. ואתחנן ה, ר"ז.
41) ראה וזח"ב פא, א. וראה גם מכילתא יתרו שם.
42) ראה פרש"י ד"ה מפי הגבורה – מכות כד, רע"א.
43) בהנחה אחרת הובא ענין זה לעיל ריש ס"ג בהמשך למ"ש שם שבמצוות שמירת המקדש יש הן

מצוות עשה והן מצות ל"ת. ושם: והם נלמדים בכת אחת מאותו מקום, ע"ד "אנכי" ו"לא יהי' לך" כו'.
44) ראה לקו"ש חיי"ד ע' 279-80. חכ"ה ע' 407. חכ"ו ע' 420. ועוד.
45) תהלים כד, א. ראה לקו"ש חיי"ד שם הערה 13. וש"נ.
46) משנה וברייתא סוף קידושין.
47) ראה סדר היום בתחילתו. שו"ע אדה"א או"ח מהדר"ק ס"א ס"ה. מהדר"ב שם ס"ו. סידור אדה"ז בתחילתו.

132) תהלים קלט, יב.
133) יא, ב.
134) שם, ד. ח. יא.
135) ראה גם שיחת ש"פ צו שנה זו ס"ה.
136) זכרי' יג, ב.
137) סהמ"צ מ"ע קפז. וראה גם שיחת הנ"ל ס"ט.
138) אוה"ת בלק ע' תתקצז. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שנג. וש"נ. המשך תרס"ו ס"ע ג. סה"מ תרע"ח ע' קצג. סה"מ בראשית ח"ב ע' סו. וש"נ.

124) ב"רבונו של עולם" בעת פתיחת הארון.
125) ישע"י יא, ב.
126) ראה פרש"י שם, א.
127) פרשתנו י, ב.
128) שמור' פ"ב, ה.
129) ראה לקו"ת סוכות עח, ריש ע"ד. סהמ"צ להצ"צ פז, א. ובכ"מ.
130) ו, ו.
131) ו, ו.
132) שם, ב.

על טהרת הקודש (נוסף על כך שבכלל "מצוה גוררת מצוה"¹¹²). ו"הבא לטהר מסייעין אותו"¹¹³ – שהקב"ה מוסיף לו הצלחה.

וכן הוא בנוגע לכל עניני העבודה, בלימוד התורה וקיום המצוות [כולל בלימוד כל התורה, שזהו במיוחד ע"י לימוד הרמב"ם¹¹⁴].

יג. ויהי רצון, שכל ענינים אלו יורו את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" ונשיא דורנו בתוכם, והרמב"ם בתוכם, וביחד עם כל התנאים ואמוראים, עד משה ואהרן, ועד לכל התלמידים שהעמידו.

ויש לזה גם נתינת כח מהפרק דפרקי אבות שאומרים בשבת זו¹¹⁵ – "והעמידו תלמידים הרבה", ולפני זה – "משה קיבל תורה מסיני", כל התורה כולה (וכמבואר בירושלמי¹¹⁶ ששני לוחות הברית ש"מזה ומזה הם כתובים"¹¹⁷ כוללים כל התורה כולה), כולל פנימיות התורה; ואדרבה – פנימיות התורה היתה בגלוי בשעת מתן תורה¹¹⁸, "ומסרה ליהושע"¹¹⁵, עד "והעמידו תלמידים הרבה" – ה"תלמידים הרבה" שהעמידו בכל דור ודור, כולל בדורנו זה.

ובפרט ע"י ההשפעה של מחנות קיץ, שע"י יעמדו תלמידים שיעמידו עוד תלמידים וגם ישפיעו אחרי הקיץ על הוריהם ועל חבריהם; ועד שיבקשו מהוריהם (באופן ד"כיבוד אב ואם", אבל בתוקף) לשלחם ללמוד במוסדות חינוך על טהרת הקודש.

וע"י נעשה דירה בתחתונים, בתחתון שאין למטה ממנו, ש"כל הגבוה ביותר נופל למטה ביותר"¹¹⁹. ומגלים את קדושתו של הקב"ה בכל העולם, גם בחושך, ונעשה "אתהפכא חשוכא לנהורא"¹²⁰, עד לדרגא שלמעלה מכל הדרגות ומעליו ותחתון, "אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם".

ולזה יש גם נתינת כח בעמדתו בשבת פרשת שמיני (דהגם שעומדים כבר בסמיכות לתפילת מנחה וקריאת פרשה הבאה, הרי עדיין נמצאים בש"פ שמיני), הקשורה עם חנוכת בית המקדש השלישי (הכולל גם את בית המקדש הראשון והשני¹²¹, יחד עם הארון ושמן המשחה וכו') – תפילת משה ואהרן "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם", כולל כל הדרגות שבשכינה¹²², ממלכות דעשי' עד למלכות דאצילות, ועד כפי ששכינה היא למעלה מעלה – קוב"ה ושכינתו, ש"אנא עבדא דקודשא בריך הוא", כפי שאמרו היום בבוקר¹²³.

(112) אבות פ"ד מ"ב.
 (113) ע"פ שבת קד, א.
 (114) ראה הקדמת הרמב"ם לספרו יד החזקה.
 (115) פ"א מ"א.
 (116) שקלים פ"ו ה"א (בסופו).
 (117) תשא לב, טו.
 (118) ראה לקו"ש ח"א ס"ע 50-149. ובכ"מ.
 (119) ראה הנסמן בס' המפתחות לספרי אדה"ו ערך כל הגבוה כו'. שערי אורה שער הפורים נח, א ואילך. סה, א ואילך. ועוד.
 (120) ראה זח"א ד, א. ו תניא פכ"ז.
 (121) ראה זח"ג רכא, א.
 (122) ראה סה"מ מלוקט ח"א בתחלתו. וש"נ.
 (123) בפיוט "ברוך שמי".

ועל זה באה המצוה דשמירת המקדש, שצריך "לשמור" – לכבד ולהחשיב ולחבב – את ה"בית המקדש" שלו. ודוגמא פשוטה – לכבד ולהחשיב את הספרי-קודש שלו, וכן העניני-קודש שלו – קופת צדקה וכו' (שעל ידם נעשה בביתו (וכיו"ב) "ושכנתי בתוכם"), וכן גם על שאר נכסיו [ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט הידועה⁵⁰ שכל דבר וכל פרט הוא בהשגחה פרטית, ועד שאפילו התהפכות עלה ברוח מצד לצד נוגעת במחשבה הקדומה דא"ק⁵¹ (אלא שבזה גופא צריכה להיות חביבות יתירה לענין שבקדושה)], אע"פ שהם עניני רשות ממש; והוא ע"ד "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"⁵².

וגם ילד מבין שדבר שהוא חשוב שומרים עליו, וככל שהדבר חשוב יותר הרי השמירה עליו היא יותר, וממילא הוא מוסיף גם בשמירת כל הענינים הטובים שבחדרו הפרטי.

ובפרט שכל העולם כולו נברא ע"י הקב"ה, ומתהווה ממנו בכל רגע ורגע מחדש, כתורת הבעש"ט⁵³ (שהולכת ומתפשטת מדור לדור ומשנה לשנה (כנראה בפועל), וכידוע ביאור נשיא דורנו⁵⁴ בלשון "פירש הבעש"ט"⁵³ – שהבעש"ט הפיץ זאת ("פאָנאָנדערגעשפרייט"), ולא עוד, אלא שהתהוות זו היא מעצמותו ומהותו ית' ("שהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש כו"⁵⁵); אע"פ שמוכן שאין זה דומה להקדושה כפי שהיא בחפצא של מצוה ובספר תורה, ששם הקדושה היא בגלוי, ודוקא בזה ישנו ענין שמירת המקדש ד"ושכנתי בתוכם".

[ובספר תורה גופא – כמה דרגות, דאינו דומה "אחות לוטן תמנע"⁵⁶ ל"אנכי ה' אלקיך" (דעשרת הדברות), דאף שקדושתם שוה כמ"ש הרמב"ם⁵⁷ – מכל מקום מובן שמצד החשיבות (ברגש האדם) אינו דומה כפי שהילד מתכוון ללמוד עשרת הדברות לכפי שמתכוון ללמוד על אלופי עשו, כולל "אלוף מגדיאל"⁵⁸ – רומי⁵⁹].

ומצד שני, מדגישים את הדבר-פלא מדוע אין מקיימים את מצות השמירה וכו'; ובפרט שהרי ישנו שמן המשחה והארון, הנמצאים "במטמוניות עמוקות ועקלקלות" (כנ"ל ס"ה), והתורה מבטיחה שזהו גם כעת, ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט הנ"ל שההתהוות היא בכל רגע.

(48) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג.
 טושו"ע אר"ח סר"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646 בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.
 (49) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ו אר"ח סקניו ס"ב.
 (50) ראה כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקניו ט"קכב (צט, ב ואילך). וש"נ.
 (51) ראה שם סקכ"א (ק, ב).
 (52) ואתחנן ד, טו.
 (53) שעה"ה פ"א פ"א.
 (54) ראה לקו"ש ח"ז ע' 64 הערה 40. ח"ח ע' 354 הערה 21. ועוד.
 (55) אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).
 (56) וישלח לו, כב.
 (57) פיה"מ סנהדרין הקדמה לפ' חלק (יסוד השמיני).
 (58) וישלח שם, מג.
 (59) פדר"א פל"ח. פרש"י עה"פ.

וכן צנצנת המן, שהיא מקור הפרנסה דכל ישראל⁶⁰ (ועד"ז ידוע הפתגם⁶¹ שפרנסת בני ישראל בזמן הזה היא בדוגמת ענין המן, היינו שצנצנת המן פועלת גם בזמן הזה), ובמילא הפרנסה היא "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁶².

ז. ויהי רצון – והוא העיקר – שמהדיבור והלימוד אודות עניני עבודת בית המקדש, נזכה תיכף ומיד ממש לעבודה בבית המקדש השלישי בפועל ממש, ולקיום מצות שמירת המקדש בפשטות בגשמיות.

ואין צריך לשלול ענין של פחד, כי בכלל ליהודי אין פחד, כי אם מ"פחד ה' והדר גאווה"⁶³, משא"כ פחד בפשטות – להיות שיהודי הוא "סמוך על שולחן אביו"⁶⁴, בד' אמות שלו. [ואף שלשון הנ"ל ("סמוך על שולחן אביו") מורה על ענין האכילה בלבד, הרי רש"י כותב במפורש⁶⁵ שאכילה כוללת כל צרכי האדם, גם עניני שינה; אלא שמכל מקום, כאשר קם מהשינה, מוסיף בעבודה באופן חדש, ואומר "מודה אני" וברכות השחר, ולפני זה – נוטל ידיו].

ולהוסיף, שענין הגאולה ובנין בית המקדש מודגש במיוחד בימים אלו – ימי ספירת העומר, וכפי שאומרים בכל יום אחרי הברכה וספירת העומר תפילה מיוחדת: "יהי רצון . . . שיבנה בית המקדש"⁶⁶ (ואומרים את זה מיד אחרי הספירה – לפני התפילה שבה מבקשים את כל ההשפעות וכו').

ולהעיר, שענין זה הוא חידוש בספירת העומר, ולא מצינו מעין זה בשאר הענינים, כמו בנוגע לאמירת פרשת התמיד וכיו"ב, שלא מצינו שיוסיפו תיכף אחרי זה בקשה על בנין בית המקדש, אע"פ שקרבן התמיד הוא ענין כללי שהי' בבית המקדש, ובכל זאת מסתפקים באמירת "יהי רצון מלפניך . . . שיבנה בית המקדש במהרה בימינו" בתחילת היום (לפני תפילת שחרית), שזה פועל ונמשך על כל היום כולו (ע"ד שמצינו בנוגע לכו"כ ענינים, כמו אמירת "שהחיינו" ביום הראשון שפועלת ונמשכת על כל הימים שלאחרי זה⁶⁷). [ואי אפשר לומר שיוצאים ידי חובה ע"י "יהי רצון" שבספירת העומר, כי: א) הוא רק בזמן דספירת העומר; ב) הוא רק בענין דספירת העומר].

ח. והעיקר, שכל ענינים אלו יהיו בפועל ממש תיכף ומיד ממש, עוד לפני ספירת העומר בלילה, ולפני תפילת מנחה וההכנות לתפילה, עוד באמצע התוועדות זו, ו"לא עיכבו אפילו כהרף עין"⁶⁸, ברגע זה ממש.

60 ראה פרש"י בשלח טז, לב.
61 אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קלט.
62 סה"מ תש"ט ע' 21 (השני).
63 ישע"י ב, כא.
64 ראה ברכות ג, א.
65 ראה פרש"י ד"ה שיכנס לסעודה מיד – סנהדרין לח, א.
66 תוד"ה כל – מגילה כ, סע"ב. שו"ע אדה"ז א"ח סתפ"ט ס"א. וראה סה"ש תנש"א ח"א ע' 444 הערה 80.
67 ראה שו"ע אדה"ז א"ח סתע"ג ס"ב. ועוד.
68 ראה מכלילתא ופרש"י בא יב, מא.

פסחים¹⁰⁸ (ודוקא בעמוד שני, כמדובר כמה פעמים) ש"ינודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו"¹⁰⁹, בקרוב ממש ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו "מלכתחילה אריבער"].

– שיחה ג' –

יב. כרגיל בכל שנה שמנצלים שבת זו (ד"מפקחין על צרכי ציבור בשבת"¹¹⁰) לעורר אודות ההכנות הדרושות לניצול ימי הקיץ – שבהם יש "חופש" (כפי שזה נקרא כאן) מהלימוד בבתי ספר ע"פ חוקי המדינה, ו"מנהג המדינה" הוא שיוצאים לגור מחוץ לעיר במשך תקופה זו (ועכשיו מתחילים ההורים לעשות תכניות עבור ימי הקיץ, שזה נוח לאמא כדי שתוכל לעשות את שאר צרכי הבית) – לרישום כל ילדי ישראל למחנות קיץ כשרים על טהרת הקודש.

ובמיוחד שבמחנות קיץ אלו נמצאים במשך כל המעט-לעת (ובאם אי אפשר – עכ"פ במשך חלק חשוב משעות היום, ובלילה חוזרים לביתם), וממילא מובן גודל השפעתם על ילדי ישראל, וגם למשך כל השנה כולה, עוד יותר מאשר לימוד ב"חדר" ותלמוד תורה על טהרת הקודש, כיון ששם הוא נמצא רק שעות ספורות במשך היום, ואילו בשאר שעות היום הוא משחק עם חבריו, שלפעמים יש ביניהם חברים בלתי רצויים וכו', ועד (ובפרט כאן באמריקה) גם כאלו שאינם מעם ישראל (אע"פ שגם ענין זה צריך תיקון בפני עצמו).

ועל כל אחד להשפיע בזה גם על שכנו הקרוב, ואפילו אם הוא אינו שכנו הקרוב אלא רק יודע על יהודי (שראהו אי-פעם) שצריכים עדיין להשפיע עליו בזה – הרי זה בהשגחה פרטית שנודע לו מזה, כיון שביכלתו להשפיע עליו.

וצריך להסביר לו שנוסף לתועלת שתהי' לילד מזה במשך הזמן שהוא ישהה במחנה הקיץ, הרי זה ישפיע גם על כל השנה כולה, ועד גם על כל משך ימי חייו, כמ"ש¹¹¹ "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"; וזה כולל גם את הדורות הבאים אחריו, כיון שמהזמן של "חנוך לנער" עד הזמן ד"כי יזקין" (בין נערות לזקנות) הרי זה כולל גם זמן הנישואין שלו, והעמדת בית בישראל עם בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות – שמזה מובן גודל ההשתדלות שצריך להיות בההשפעה לשלוח ילדי ישראל למחנה קיץ

108 קטז, ב – ד"ה הג' ונאמר. וראה מכלילתא
110 ראה שבת קנ, א. תשו"ע (ודאדה"ז) א"ח ס"ו ס"ו (סי"ב).
109 הגש"פ ברכת "אשר גאלנו" (פסחים שם במשנה, כגירסת הרי"ף והרא"ש שם).
111 משלי כב, ו.

וכמו כן יש לעורר בהם אודות ההכרזה בפתיחת אמירת פרקי אבות "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", שבוזה מדגישים את היוקר והחשיבות של כל יהודי אצל הקב"ה, אנשים נשים וטף, כמבואר לעיל.

ומכיון שהיא שבת הראשונה שבה אומרים פרקי אבות בשנה זו – הרי זה הפתיחה ונתנית כח בענין זה לכל השבתות שלאחרי זה, הן שבתות הקיץ והן שבתות החורף.

ולהוסיף השייכות דענין זה (גודל חביבותן של ישראל לגבי הקב"ה) לשבת – ע"פ מאחז"ל⁹⁵ "שבת אין לה בן זוג . . אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך", היינו דשבת מעידה על האומה יחידה (ישראל) שהם מאוחדים עם הקב"ה.

יא. ויהי רצון, שיתגלה בפועל ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" בתחית המתים בפשטות, מיד בשבת זו, או כנוסח תפילת מנחה "שבתות קדשך", ש"שבתות" כולל (עכ"פ) שתי שבתות; ולהעיר ממאחז"ל⁹⁶ "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים", וכמבואר בכמה מקומות⁹⁷ שזה קאי על ב' בחינות בכל שבת עצמו (ד"עיסקא דשבתא כפול"⁹⁸, כמו שאומרים בזמירות דליל שבת⁹⁹), ובדאי שמרו בני ישראל כבר הרבה יותר משתי שבתות כהלכתן – ובמילא בודאי שכבר צריך להיות ה"מיד נגאלים"!

וזוכים לגאולת כל ישראל בפשטות, וכמ"ש בהפטרות אחרון של פסח "והי' ביום ההוא גו' לקנות את שאר עמו גו' ומאיי הים"¹⁰⁰ – הקב"ה מקבץ את כל ישראל ומוציאם מן הגלות.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"¹⁰¹ – שהצדיקים יקומו מיד¹⁰², שזה כולל כל ישראל – "ועמך כולם צדיקים".

ובפרט בעמדנו ביום השבת שבה קראנו בתורה את פרשת שמיני, הקשורה לגאולה העתידה – הנה מקויים אצל כל אחד מישאל ברכת משה רבינו ואהרן (כמ"ש¹⁰³ "ויבוא משה ואהרן אל אוהל מועד ויצאו ויברכו את העם") – "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו"¹⁰⁴, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם"¹⁰⁵.

וממשיכים לקרוא בפרשת "אשה כי תזריע וילדה זכר"¹⁰⁶, שמרמז גם על הגאולה העתידה, גאולה בבחי' זכר, ו"שיר חדש"¹⁰⁷ לשון זכר, וכמבואר בתוספות במסכת

ונלך כולנו לארץ הקודש וכו' ולהר הקודש, וממילא תהי' שם השקלא וטריא (עוד היום לפני מנחה) בנוגע לאמירת הברכה "על ספירת העומר" היום בלילה, כיון שמעתה חיובה מן התורה, וא"כ יש סברא לומר שאין זה "שבע שבתות תמימות תהינה"⁶⁹, כי התחלת הספירה (לפני ביאת המשיח) לא היתה אלא מדרבנן, כמדובר כמה פעמים⁷⁰.

ומזה רואים עד כמה יכול להיות אצל כאו"א "תמימות" בעבודתו, הן בעבודת הימים והן בעבודת השבועות, שלזה מגיעים בסיום כל ימי הספירה; ועוד – שמיד בהתחלה יש את כל הענינים, שהרי "נעוץ תחילתן בסופן"⁷¹, היינו שסיום ושלמות (תמימות) הספירה נעוץ בתחילתה. ובפרט ע"פ הידוע⁷² שני החשבונות בנוגע לסדר הספירות, האם מתחילות מ"חסד שבחסד", או מ"מלכות שבמלכות" (ואח"כ "יסוד שבמלכות" וכו').

וכמו כן תהי' השאלה בנוגע לקצירת והקרבת העומר: אם משיח יבוא באמצע ספירת העומר – האם יקריבו קרבן העומר, שהי' צריך להיות "ממחרת השבת"⁶⁹, בט"ז ניסן – יום ב' דחג הפסח⁷³ (שעי"ז נעשית מצות ספירת העומר מן התורה). ועד"ז יש לעיין בנוגע לדין הקרבת שתי הלחם בחג השבועות דשנה זו – "הי' תהי' שנת ניסים" (התלו' ג"כ ב"ספרתם לכם . . שבע שבתות תמימות"⁶⁹); ואע"פ שלעתיד לבוא יהיו כל הענינים בתכלית השלימות, הרי ישנם כו"כ ענינים שקשורים עם הזמן שלפני זה, כמדובר כמה פעמים.

ויהי רצון, שתבוא הגאולה תיכף ומיד ממש, עוד לפני הספירה דהלילה, ואז לא יהיו עסוקים ("וועט מען זיך קאָכן ניט") בשקלא וטריא דכל ענינים אלו, אלא בקיום הענינים בפועל; ואהרן כהן גדול ישאל כל שאלות אלו אצל משה רבינו ("משה ואהרן עמהם"⁷⁴), או שידע את זה ממה שלמד לפני זה.

ועוד ועיקר – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל, ואז יהי' (לא רק "הלכתא למשיחא"⁷⁵, אלא) שקלא וטריא בנוגע למעשה בפועל – לא רק במוצאי שבת קודש, אלא תיכף ומיד – עוד לפני תפילת מנחה.

והולכים כל בני ישראל לארץ הקודש, ולירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ולבית המקדש השלישי, ובאופן ד"מראה באצבעו ואומר זה"⁷⁶.

[אחרי שיחה זו ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בתנועות נמרצות בב' ידיו הק'].

⁶⁹ אמור כג, טו.

⁷⁰ ראה לקו"ש ח"ח ע' 54 ואילך. וש"נ. וראה

⁷¹ ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד,

⁷² סע"ב.

⁷³ סנהדרין נא, ב. ובחסים מה, רע"א.

⁷⁴ ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

⁶⁹ ראה לקו"ש ח"ח ע' 54 ואילך. וש"נ. וראה

⁷⁰ ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד,

⁷¹ סע"ב.

⁷² סנהדרין נא, ב. ובחסים מה, רע"א.

⁷³ ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.

(101) שם כו, יט.

(102) ראה זח"א קמ, א.

(103) פרשתנו (שמיני) ט, כג.

(104) תהלים צ, יז.

(105) פרש"י שמיני שם.

(106) תזריע יב, ב.

(107) ישעי' מב, י. תהלים צח, א. קמט, א. ובכ"מ.

(95) ב"ר פי"א, ח.

(96) שבת קיח, ב.

(97) ראה לקו"ת בהר מא, א.

(98) מדרש תהלים צב, א. יל"ש בשלח רמז רסא.

(99) אולי הכוונה לפיוט "אומר בשבחין" ("ועל חדא

תרתי . . תרין יודין נקטא"). המו"ל.

(100) ישעי' יא, יא.

– שיחה ב' –

ט. מהעניינים המיוחדים בשבת זו – שבה מתחילים לומר פרקי אבות, וכמו שכותב אדמו"ר הזקן בסידורו⁷⁷ "נוהגין לומר פרקי אבות פרק אחד בכל שבת שבין פסח לעצרת במנחה . . . ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ". וכך הוא גם מנהג חב"ד (אע"פ שאדמו"ר הזקן כתב רק "יש נוהגין"), לומר פרקי אבות בכל שבתות הקיץ (ובסוף ימי הקיץ – ב' פרקים בכל שבת, כדי לסיים את כל פרקי אבות).

ובכל אופן, גם הנוהגים לומר פרקי אבות רק עד שבועות, בודאי שיש לזה השפעה על כל ימות הקיץ, ועל כל השנה כולה. וההתחלה בכל זה ("אחת בשנה"⁷⁸) היא בשבת זו.

והנה, בפתיחת אמירת הפרקי אבות (לפני הפרק עצמו) מקדימים לומר את המשנה⁷⁹ "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר⁸⁰ ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר", שבזה מודגש היוקר והחשיבות של כל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף.

ובפרטיות יותר:

"כל ישראל" – כולל כל אחד ואחת מישראל, יהי מי שיהי, ללא יוצא מן הכלל (אפילו טף בגשמיות או ברוחניות), כיון שלכל אחד מהם יש נפש אלקית, שהיא (כלשון הידוע⁸¹) "חלק אלוקה ממעל ממש".

"יש להם חלק לעולם הבא" – היינו לא סתם שייכות לעולם הבא, אלא יש להם "חלק" בזה, חלק מעולם הבא עצמו, וממילא מובן שיש להם שייכות לכל העולם הבא כולו, עד אין סוף, ואין סוף אמיתי, ועד לעצמותו ומהותו ית'. ואין הבדל מה גודל החלק, אם גדול או קטן, שהרי "חלק ה' עצמו"⁸², שכל אחד מישראל הוא "חלק אלוקה ממעל ממש" (וככל הפירושים בתיבת "ממש"⁸³, כמדובר כמה פעמים בשנה הכי אחרונה⁸⁴, ובשנים שלפני זה, ויש להוסיף בזה כמה וכמה).

"לעולם הבא" – היינו לא (רק) בגן עדן, אלא לעולם הבא שהוא עולם התחייה⁸⁵ (שלמעלה מגן עדן), נשמות בגופים דוקא, שבזה משתווים כל ישראל.

דהנה, קבלת השכר שבגן עדן אינה שווה בכל ישראל, אלא ישנם חילוקי דרגות וזה תלוי בעבודתו, כי זהו שכר על העבודה בעולם הזה (שזה מסייע להעבודה להתגבר על פיתויי היצר ונסיונות הגלות, בידעו שיהי' לו שכר ש"יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא (גן עדן) מכל חיי העולם הזה"⁸⁶), ולכן אין לכל אחד חלק בגן עדן מצד עצמו (שהרי זה תלוי בעבודתו בקיום המצוות).

[ואף ש"לא ידח ממנו נידח"⁸⁷ – הרי זה בא לאחר זמן, ובינתיים אפשר להיות (בנוגע לגן עדן) ש"נטל חלקו וחלק חבירו"⁸⁸, וכנראה שהיו כמה שמתו בלי תשובה, ובפרט בדור האחרון. אמנם גם עליהם נאמר שכל ישראל "מלאין מצוות כרימון"⁸⁹; וגם אלו שחסר אצלם בגלוי בזה, הרי הבטיחה התורה ש"לא ידח ממנו נידח" כנ"ל, וזוכים להיות בגן עדן].

משא"כ בעולם הבא (עולם התחייה) – יש לכל ישראל חלק מצד עצמו; והחידוש הוא ש"יש להם" כבר, ולא שאח"כ יהי' לו.

וממשיך ומביא טעם לזה ("מילתא בטעמא"): "שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ", והטעם על זה הוא כיון שהם "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר" (ולכן מביא גם את החצי השני של הפסוק). ובזה מוסיף גם עוד נקודה – שבני ישראל הם "מעשה ידי להתפאר", שהקב"ה מתפאר בכל אחד מישראל, וכלשון הגמרא⁹⁰ "אתם עשיתוני חטיבה אחת (שבה אחד) בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם".

י. וכאן המקום לעורר שבעמדנו ביום השבת, שבו צריכים "להקהיל קהילות ברבים"⁹¹, כמדובר כמה פעמים – א"כ מן הראוי לעורר בהם גם אודות לימוד פרקי אבות במשך שבתות הקיץ.

ולא רק אמירת פרקי אבות, כמו שאומרים כמה עניינים של תפילה וכיו"ב, אף שבודאי לא מחסירים שום תיבה ("ניט פארפעלנדיק אַ וואַרט") ח"ו, אלא בנוסף לאמירה צריכים להדגיש גם את ה"נשמה" – הבנה והשגה – בזה. ויש בזה גם מעלת המעשה באמירת התיבות עצמן, ש"עקימת שפתיו הוי מעשה"⁹², ונוסף לזה גם הכוונה שהיא בבחי' "מחשבה טובה" ש"הקב"ה מצרפה למעשה"⁹³ – הוא מצרף מעשה (הנמצא "בדרך" ("אויפן וועג")) להמחשבה, והם נעשים ביחד דבר שלם⁹⁴.

אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' תד. שם ע' תז. ועוד.
84) שיחת יום ש"ק א' דרי"ה (לעיל ח"א ע' 10).
ובכ"מ.

85) רע"ב (ועוד) לסנהדרין שם. מדרש שמואל על מס' אבות בתחלתו. וראה בכ"ז ד"ה כל ישראל תשל"ג (סה"מ ימי הספירה ע' נו ואילך). ד"ה להבין ענין תחיית המתים תשמ"ו (שם ע' א ואילך).

77) לפני פרקי אבות.
78) ל' הכתוב – ס"פ תצוה (ל, י). אחרי טז, לד.
79) סנהדרין ר"פ חלק.
80) ישע"י ס, כא.
81) תניא רפ"ב.
82) האזינו לב, ט.
83) ראה "היום יום" כג מנחם אב. אגרות-קודש

91) יל"ש ר"פ ויקהל. הובא בשו"ע אדה"ו או"ח סר"צ ס"ג.
92) סנהדרין סה, א.
93) קידושין מ, א.
94) ראה תניא פל"ח.

86) אבות פ"ד מ"ז.
87) שמואל"ב יד, יד.
88) חגיגה טו, א.
89) עירובין יט, א. חגיגה בסופה.
90) ברכות ו, סע"א.